

Beräkning av inkomstindex och inkomstbasbelopp för 2023

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Beräkning av inkomstindex och inkomstbasbelopp	1
Inkomstindex	1
Prognoser som används för att beräkna inkomstindex	1
Jämförelse mellan årets och förra årets prognoser av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst	3
Inkomstbasbeloppet.....	4
Balanstalet.....	4
Följsamhetsindexering	5

Beräkning av inkomstindex och inkomstbasbelopp

Pensionsmyndigheten beräknar enligt regeringsuppdrag S2017/03978/SF och lag inkomstindex och inkomstbasbelopp samt redovisar beräkningen för regeringen som sedan har i uppdrag att fastställa inkomstindex och inkomstbasbelopp. Regeringen har gett Pensionsmyndigheten i uppdrag att beräkna dessa tal senast 31 oktober året före det år som indexen avser, enligt regeringsbeslut 2017-07-06. Pensionsmyndigheten ska också beräkna balansindex om pensionssystemet befinner sig i en balanseringsperiod.

Tabell 1. Sammanfattning av Pensionsmyndighetens beräkningar för år 2023

Inkomstindex	203,13
Inkomstbasbelopp	74 300
Balanstal	1,1202

Balanseringen stängdes av 2018 och det finns inget balansindex nu. Balanstalet överstiger 1 vilket betyder att inkomstpensionssystemet har överskott och behöver därför inte balanseras. Inget balansindex finns därför för 2023. För 2023 indexeras inkomstpensionen enligt inkomstindex.

Inkomstindex

Inkomstindex för år 2023 har beräknats till 203,13. Det innebär att index är 4,6 procent högre än 2022 års indextal 194,19. Beräkningen baseras på Konjunkturinstitutets prognos för inkomstutvecklingen för åren 2021 och 2022, se bifogad promemoria. Konjunkturinstitutet har hållit möte med representanter från Pensionsmyndigheten, Socialdepartementet och Finansdepartementet vilka har haft möjlighet att komma med synpunkter på prognosen. Pensionsmyndigheten har studerat Konjunkturinstitutets prognoser och bedömt att de håller god kvalitet.

Prognoser som används för att beräkna inkomstindex

För år 2021 prognostiserade Konjunkturinstitutet utvecklingstakten för genomsnittlig pensionsgrundande inkomst (PGI) till 3,97 procent jämfört med 2020.

Prognosen för år 2022 baseras bland annat på de skattedeklarationer för 2021 som var klara i september 2022, vilket motsvarar cirka 97 procent av alla deklarationer. Genomsnittlig PGI ökade med 3,76 procent enligt de deklarationer som var klara i september mellan åren 2020–2021. Det slutliga utfallet kommer endast att skilja lite från septembervärdet eftersom cirka 97 procent av alla deklarationer är klara. De deklarationer som tillkommer från september fram till det slutliga utfallet avser:

- Näringsidkare som inte är färdiggranskade
- Ej skatteregistrerade
- Skönbeskattade, det vill säga de som inte lämnat någon deklaration och där Skatteverket uppskattar inkomsten

Det är individer från olika kategorier som tillkommer fram till årsslutet. Det betyder att utvecklingstakten både kan öka och minska från september fram till det slutliga utfallet.

Prognosen för hur genomsnittlig PGI ska utvecklas under åren 2021 och 2022 tar också hänsyn till Konjunkturinstitutets prognoser av sysselsättning och löner som publicerades i oktober 2022.

Tabell 2. Utvecklingstakt för genomsnittlig PGI baserat på deklarationer som var klara i september och slutligt utfall för 2018–2020, samt prognos för 2021, procent

	2018	2019	2020	2021
Deklarationer klara i september	3,60	2,72	2,75	3,76
Utfall	3,30	2,93	2,81	
Prognos				3,97

Tabell 3. Sammanfattande tabell för prognosen för pensionsgrundande inkomst

	Utfall			Prognos	
	2018	2019	2020	2021	2022
Summa PGI (miljarder kronor)	1 811	1 871	1 908	2 013	2 129
Procentuell utveckling	4,3	3,3	2,0	5,5	5,8
Antal med PGI (tusental)	5 431	5 450	5 405	5 485	5 558
Förändring (tusental)	+55	+19	-45	+80	+73
Snittinkomst (tusental kronor)	334	343	353	367	383
Procentuell utveckling	3,3	2,9	2,8	4,0	4,4

Formeln för inkomstindex år 2023 ser ut så här:

$$\text{Inkomstindex 2023} = \frac{\text{inkomstindex 2022} \times \text{genomsnittlig PGI 2022}}{\text{genomsnittlig PGI 2021}}$$

$$\text{Inkomstindex 2023} = \frac{194,19 \times 383\,024}{366\,169} = 203,13$$

I nämnaren används samma inkomstuppgift för år 2021 som tidigare har använts till inkomstindex för föregående år, och det är alltså en skattning. Formeln finns beskriven i Ds 2015:6 "En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna" samt även i Pensionsmyndighetens Orange rapport (bilaga A).

Jämförelse mellan årets och förra årets prognoser av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst

För att visa hur prognosen varierar mellan två olika prognostillfällen redovisar vi senaste prognos jämfört med föregående års prognos och slutligt utfall för 2020 nedan. Genomsnittsinkomsten för 2021 prognostiseras till 366 966 kronor. Vid beräkningen av inkomstindex förra året låg prognosen för 2021 på 366 169 kronor, en skillnad på 0,2 procent jämfört med årets prognos.

Utfallet för genomsnittsinkomsten för år 2020 blev 352 968 kronor. Vid beräkning av inkomstindex för föregående år prognostiserade Konjunkturinstitutet den till 352 041 kronor, en prognosavvikelse mot utfall på 0,3 procent.

Tabell 4. Prognoser gjorda år 2021 och 2022 av genomsnittlig PGI redovisat per inkomstår

Tidpunkt för prognos samt avvikelse	Inkomstår	
	2020	2021
År 2021	352 041	366 169
År 2022	352 968	366 966
Avvikelse mot föregående år (procent)	0,3	0,2

Slutligt utfall för inkomstår 2020 i kursiv stil.

Inkomstbasbeloppet

Talet 43 313 kronor gällande för år 2005 ska betraktas som ett ”bastalet” vid beräkningen av inkomstbasbeloppet. Inkomstbasbeloppet ska räknas fram genom att bastalet 43 313 multipliceras med kvoten av inkomstindexet för det år inkomstbasbeloppet avser och inkomstindexet för år 2005, enligt 58 kap. 27 § socialförsäkringsbalken (2010:110). Det omräknade beloppet ska avrundas till närmaste hundratal kronor. För inkomstbasbeloppet 2023 innebär detta att bastalet multipliceras med kvoten av inkomstindex för 2023 (203,13 enligt Pensionsmyndighetens beräkning) och inkomstindex för 2005 (118,41). Med utgångspunkt att inkomstindex för 2023 fastställs till 203,13 beräknas inkomstbasbeloppet för år 2023 till 74 300 kronor.

Balanstalet

Det kan uppstå situationer då det inte är möjligt att fullt ut räkna om pensionerna med utgångspunkt från inkomstutvecklingen om pensionssystemet ska vara stabilt även på lång sikt, det vill säga för kommande generationer. I pensionssystemet kallas det balansering. Ett exempel på en sådan situation är om sysselsättningen minskar.

Genom att dividera systemets tillgångar med pensionsskulden får man ett mått på dess finansiella ställning, en kvot som kallas balanstalet. Om balanstalet är under ett är skulderna större än tillgångarna. Detta inträffade för första gången år 2010 och då aktiverades balanseringen.

När balanseringen aktiveras ökar inte pensionerna lika snabbt som annars och de kan också sjunka. Pensionsbehållningar och pensioner indexeras med förändringen i ett balansindex i stället för med förändringen i inkomstindex. Balansindexet förändras som en följd av förändringen i inkomstindex och balanstalets storlek. Från och med 2017 tillämpas ett så kallat dämpat balanstal vid beräkningen av balansindex. Det dämpade balanstalet innebär ett en tredjedel av ett över- eller underskott påverkat indexeringen. Det har introducerats för att minska balanseringens påverkan på indexomräkningen enskilda år.

Balanstalet beräknas som kvoten av inkomstpensionssystemets tillgångar och pensionsskulden två år före det år balanstalet avser. Tillgångarna ska motsvara summan av avgiftstillgången och buffertfondens värde.

Pensionssystemets utgående balanserade resultat är +1 201 miljarder kronor (+806 miljarder år 2020), enligt Orange rapport 2021. Balanstalet för år 2023 har beräknats till 1,1202. Balanstalet är över 1 och inkomstpensionssystemet befinner sig inte i en balanseringsperiod, därför finns det inget balansindex.

Följsamhetsindexering

Följsamhetsindexeringen för år 2023, det vill säga omräkningen av inkomstpensionen med inkomstindex 2023 i relation till inkomstindex 2022 reducerad med förskottsrentan (1,6 procent), blir +3,0 procent.

$$\text{Följsamhetsindexeringen 2022} = \frac{203,13}{194,19 \times 1,016} = 1,030$$

www.pensionsmyndigheten.se